

Reményi Tibor

PIRAMISOK FORDÍTOTT LOGIKÁJA

2020-06-02 | ESSZÉ

Szeretem a geometrikus formákat. Az anyag alakzataiban rejtett *üzeneteket* fedezek fel. Például a gúla és a kúpok látványa! A piramisok, ezek a felfelé csúcsosodó, ősrégi formációk szinte mindenhol és mindenkor jelen voltak a világban. Természeti képződmények és aztán ember alkotta építmények. Vulkáni kúpok, égbe törő, széltől, víztől, jégtől simára csiszolódott sziklás hegycsúcsok, teherautóról lebillentett homok- vagy kavicskupacok, a bűzös meddőhányók és salakhegyek sivár halmai bányák, kohók, erőművek közelében.

A piramis a gúla egyik formája: vagy több oldalon lelapítjuk a kúp palástját, vagy síkháromszög lapokat illesztünk egymáshoz úgy, hogy térformát alkossanak. A Földön található nagy piramisok négyszög alapúak, azaz négy, általában szabályos

háromszög képezi az oldalait.

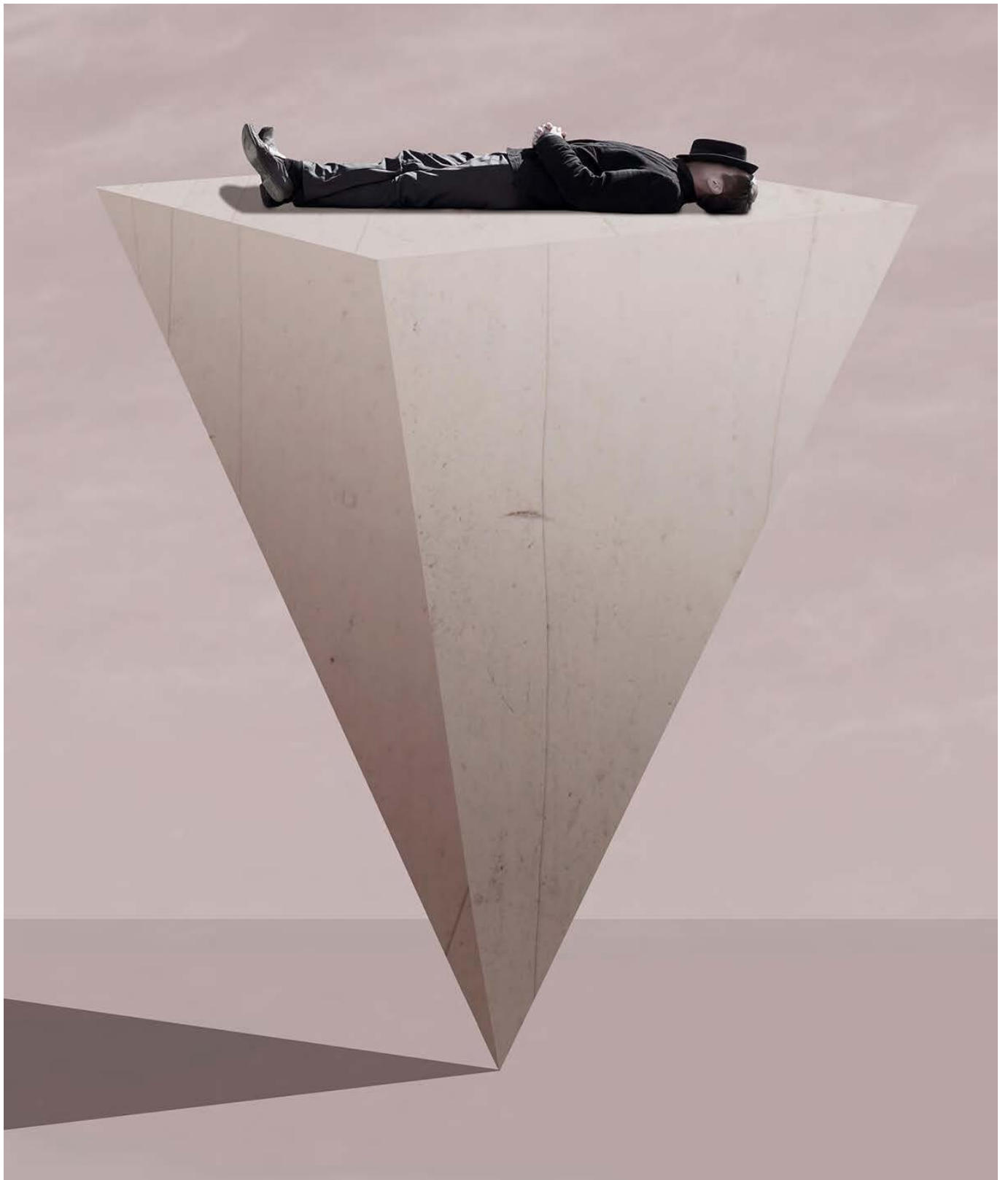
Az alakzat, a forma *elvont gondolati* világunkban és társadalmi berendezkedésünkben is teret hódított; a hierarchia jelképe lett, legyen az államhatalmi, egyházkormányzási, közigazgatási, katonai vagy csaknem bármely szervezeti rendszer. Még a pszichológiai elméletek, vizsgálatok és terápiák segédábrái között is megtalálható.

nem lehet csak úgy felborítani

A piramis statikailag a legstabilabb építmény. Nem lehet csak úgy felborítani, különleges technikák és erőgépek kellenének még egy 5-6 méteres kőből rakott piramis

felbillentéséhez is. Egyiptomban a 138 méter magas gízai Nagy Piramist mai legfejlettebb eszközeinkkel és módszereinkkel sem tudnánk feldönteni. Legfeljebb a belső kamrákba és járatokba helyezett óriási mennyiségű robbanóanyaggal darabokra törni. Csak akkor dőlne el, ha valamilyen óriási földrengés miatt megnyílna alatta a föld, esetleg, ha a Nílus olyan magasan elöntené, hogy alapjait kiáztatná, kilazítaná a földből. De ilyesmi 4500 éve nem történt. Ez a stabilitás alapozza meg, hogy a biztonság, a hatalom, a rend és az építők számára az „öröklét” szimbólumává lett.

Abszurd képzeletjátékba kezdek: megfordítom, és csúcsára állítom a piramist. A talpáról a csúcsára állított piramis statikailag ugyan abszolút instabil, azonnal eldőlné, de mennyi szimbolikus jelentést lehet hozzá társítani.

Először is azonnal és teljesen összeomlana mindenfajta hierarchia „bebetonozott” rendszere. Eztán a csúcson volt vezetőnek kellene hordoznia és elbírnia a piramis egészének súlyát.

Normál helyzetben ismerjük a hierarchia működését, a felfelé szűkülés mechanizmusát. Azt is tudni véljük, hogy a világban több a gonoszság, mint a jóság, így hát kevesen „üdvözülnek” és sokan „kárhoznak el”, hiszen, „csakugyan szebb ettől a mennyország, hogy poklokra lecementelt,” (Pilinszky J.: *Inferno*) A csúcson és a csúcs közelében lévők a legjobbaknak tartják magukat, hiszen azért emelték őket maguk fölé a tömegek. Itt gyökereznek a gyilkos ideológiák és hatalmi struktúrák „filozófiai” támaszai.

Úgy tűnik azonban, hogy belepusztulunk az annyira stabilnak hitt eddigi technikai, gazdasági, kulturális, lelki és erkölcsi „építkezéseinkbe”. Az anyagi javakra alapozott hatalmi piramisok hagyományos logikája a lélek tartományaiban csődöt mond. Ideje az abszurditásnak tartott szellemiség és életgyakorlat területére merészkednünk vagy inkább menekülnünk. Ennek tárgyias szemléltetése a felfordított piramis. A csúcsára állított piramis nem dől el, ha csúcsát beágyazzuk valamilyen kellően sűrű anyagba.

a csúcs legyen titok

Nem kell, hogy feltétlenül lássuk a csúcsát. A felszín alá hatolva, rejtetten teherbíró. Ha lényed gyökere túlságosan látható, akkor instabil. A csúcs legyen titok. Persze fordítva így is feldönthető, nem olyan stabil, mint „normális” helyzetben. De ha a súlypont kedvezőbb helyre kerül, nagyobb a megtartó erő. Annál stabilabb, minél egyenletesebben (igazságosabban?) oszlik el a felette lévő terhelés. Még így is érzékeny a helyzetét támadó, oldal irányú lökéshullámokra és dühös viharokra. Irritálhatja környezetét, ahol minden biztonságosan földhözragadt.

A beágyazottságon kívül (vagy vele együtt!) van még egy stabilizáló erő, amit alig ismerünk.

Erősen felfelé áramló közegben, felfelé mozgó erőterben szinte „magától” megáll függőleges helyzetben a csúcsára állított piramis. Tartja a felfelé áramlás. Ki lehet próbálni. Voltaképpen miféle erőterekben szeretnénk mi erősen megállni? Ismerjük-e ezeket a felfelé mozgásokat?

Tudjuk-e, hogy az is stabilizálja a csúcsán billegő piramist, ha forog? Jól szemlélteti ezt a fizikai hatást a bűgőcsiga. Ha pörög, kering, nem dől oldalra, megtartja függőleges forgástengelyét. Így működik a hajósok régi irányzéka, a giroszkóp is. A forgó tárcsa megtartja forgási síkját, akármerre fordítjuk a keretet, amelyre felszerelték. Még a mai űrhajókban is alkalmazzák biztonsági tartalékként!

Megszokott piramisaink felfelé szűkülnek. Minél magasabbak, fent annál kevesebben férnek el egymás mellett. Az élettér nem kinyíló, hanem bezárkózó. Tulajdonomat, „birtokomat” szorosán magamhoz kell csatolni és őrizni. A hatalom csúcsain lévőek nagyon magányosak lehetnek. Társtalanul uralkodnak, és néznek le a nyüzsgő életre. Azt érzik, az „alattvaló” sokak életét irányítják, mégis félnek.

össze is érhetnek

A csúcsán álló piramis emlékeztet a nagy koronájú, terebélyes fára; a liliom és a lótosz virágára. Ebben az elrendezésben a magasság egyben tágasság. Van hely mindenki számára, aki nem szédül a szokatlan

szabadságtól. Az egymás közelében lévő fordított piramisok annál közelebb kerülhetnek egymáshoz, minél magasabbak. Akár össze is érhetnek oldalaik. Nem félnek a találkozástól, akár többekkel is. Nem félttem magamat, és a magamét a másétól. A magasság, a felfelé kitárulkozás kalandja, öröme közös lesz. Ebben a „szerkezetben” az alantasnak, az aljasnak kevés hely jut az alsó térben; a magas szintűnek, az emelkedettnek, a fennköltnek egyre több a táguló magasabb régióban.

Egyre inkább vonzódok ehhez a rendhagyó geometriához – több nekem, mint abszurd gondolati játék, sőt gyanítom, hogy a világnak több csúcsán nyugvó-keringő piramisra lenne szüksége.

kép | pxhere.com